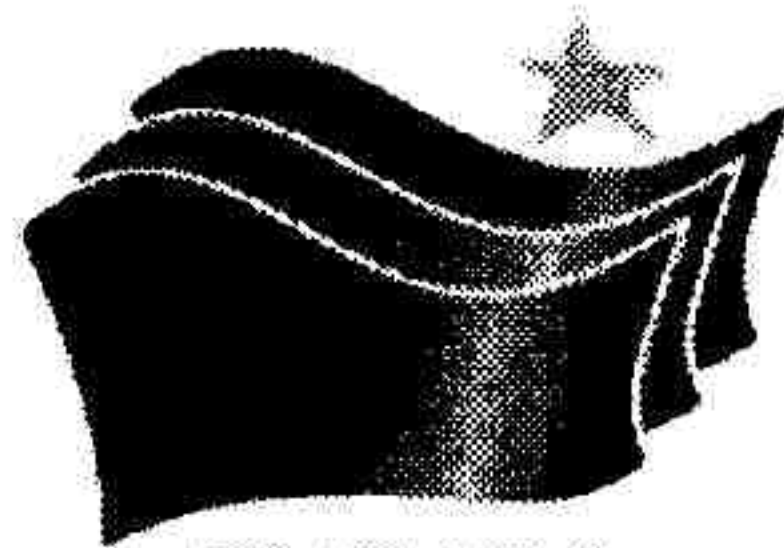

ΣΥΡΙΖΑ
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ	
ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΤΤΗΡΟΥ ΕΛΕΥΚΟΥ	
Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΕΥΝΗΣ	4541
Ημερομ. Καταβολής	12/11/2014

12/ 11 /2014

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Υγείας

Θέμα: Στον αέρα οι υπηρεσίες και οι εργαζόμενοι των 3 καινοτόμων προγραμμάτων “κοινωνικής εργασίας στην κοινότητα, στον δρόμο και στα αστυνομικά τμήματα” του ΟΚΑΝΑ

Σε συνθήκες ανασφάλειας, αβεβαιότητας, υποβάθμισης της ποιότητας ζωής, φτώχειας και ανεργίας, οι κοινωνικές ανισότητες εντείνονται και ο αριθμός των ομάδων και ατόμων που στερούνται βασικών τους δικαιωμάτων και ωθούνται στο περιθώριο της κοινωνίας αυξάνεται διαρκώς. Σε αυτό το κοινωνικό σκηνικό, που αποτελεί την πιο γόνιμη βάση για την ανάπτυξη των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων και της εξάρτησης, και απέναντι στις ολοένα αυξανόμενες και πολυεπίπεδες ανάγκες των ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, ο ΟΚΑΝΑ ανέλαβε την υλοποίηση 3 καινοτόμων για τα ελληνικά δεδομένα προγραμμάτων στην κοινότητα, στον δρόμο και στα αστυνομικά τμήματα κατά τη διάρκεια της προανάκρισης, εκεί δηλαδή όπου συναντάται η πλειοψηφία των ατόμων αυτών.

Από τον Νοέμβριο του 2012 στη Θεσσαλονίκη λειτουργεί η υπηρεσία Streetwork με τον τίτλο «Δουλειά στο Δρόμο», χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ, απασχολεί 5 εργαζόμενους, ανάμεσά τους και πρώην χρήστες ουσιών, απόφοιτους δημόσιων θεραπευτικών προγραμμάτων της πόλης και προσφέρει κοινωνική εργασία στον δρόμο. Αντιμετωπίζοντας ρεαλιστικά το ζήτημα, αναζητά στον «δρόμο» τις πρωταρχικές ανάγκες των χρηστών ναρκωτικών ουσιών, όπως η έλλειψη στέγης, τροφής, πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης κ.ά, τις οποίες προσπαθεί στη συνέχεια να καλύψει. Στόχος της Υπηρεσίας είναι η μείωση της βλάβης σε ατομικό επίπεδο (ανθρωπιστική προσέγγιση), αναμενόμενο αποτέλεσμα η προάσπιση της Δημόσιας Υγείας, σε αιτήματα της κοινότητας για παρεμβάσεις σε μείζονα ζητήματα που προκύπτουν από την συνάθροιση ατόμων στο δρόμο (πιάτσες).

Οι δράσεις υλοποιούνται σε κεντρικά σημεία του πολεοδομικού συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης αλλά και σε «γκετοποιημένες» περιοχές της ευρύτερης περιοχής, όπου γίνονται εξορμήσεις εξειδικευμένου προσωπικού και χορηγούνται σύνεργα «ασφαλέστερης» χρήσης σε ανταλλαγή χρησιμοποιημένων. Επιπλέον, γίνεται κινητοποίηση των ενεργών ενδοφλέβιων χρηστών, ώστε να προσέλθουν στον Σταθμό Ελεύθερης Πρόσβασης που η ίδια υπηρεσία δημιούργησε και όπου παρέχονται: κινητοποίηση σε προγράμματα απεξάρτησης, ενημέρωση-εκπαίδευση για ζητήματα υγείας (HIV, HBV, HCV κ.λπ) και παραπομπή για θεραπεία, διασύνδεση με φορείς και διευκόλυνση πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, τον ΟΑΕΔ, την ΠΡΟΝΟΙΑ, ψυχολογική και νομική συμβουλευτική, φοροτεχνική υποστήριξη, έκδοση ταυτοτήτων, βιβλιαρίων υγείας κ.λπ. Ακόμη παρέχεται ρόφημα και ελαφρύ γεύμα στο «σαλόνι ανάπαυλας» και λειτουργεί βεστιάριο.

Η υπηρεσία «Δουλειά στο δρόμο» λειτουργεί στο πλαίσιο της έννοιας “new public health” ως διαμεσολαβητική, καθώς επανασυνδέει άστεγους χρήστες με την κοινωνία και το κράτος, αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων από διεπιστημονική ομάδα και μέσω της οριζόντιας σύνδεσης των εμπλεκόμενων φορέων υγείας και πρόνοιας.

Ενδεικτικά, από την έναρξη λειτουργίας της μέχρι και τον Σεπτέμβριο του τρέχοντος έτους έχουν καταγραφεί 4418 επισκέψεις στο Σταθμό και προσεγγίστηκαν 7630 χρήστες εκτός δομής. 92 άτομα παραπέμφθηκαν σε θεραπευτικά προγράμματα, 89 σε φορείς Υγείας, ενώ έχουν

διεκπεραιωθεί πάνω από 850 υποθέσεις και έχουν διανεμηθεί 25000 σύριγγες και 7000 προφυλακτικά.

Το δεύτερο πρόγραμμα που υλοποιείται από τον ΟΚΑΝΑ εντάσσεται στο πλαίσιο της πράξης ΕΣΠΑ «**Προγράμματα στην κοινότητα και στον δρόμο (Streetwork) πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης για τη μείωση της ζήτησης και της προσφοράς εξαρτησιογόνων ουσιών**». Έχει ξεκινήσει τη λειτουργία του από τον Ιανουάριο του 2013 στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΚΑΝΑ, τα Κέντρα Πρόληψης και το Πρόγραμμα Προαγωγής Αυτοβοήθειας και σε αυτό εργάζονται 14 εργαζόμενοι.

Το πρόγραμμα υλοποιείται από ομάδα Κοινωνιοθεραπευτών-Streetworkers, η οποία αποτελείται από επαγγελματίες με πείρα και εξειδίκευση στην αντιμετώπιση των εξαρτήσεων και ψυχοκοινωνικών προβλημάτων, καθώς και από απόφοιτους Θεραπευτικών προγραμμάτων, και απευθύνεται σε κοινωνικές ομάδες, όπως είναι οι ενεργοί χρήστες-τριες, εκδιδόμενοι-ες, μετανάστες, παλιννοστούντες, Ρομά, άστεγοι, αποφυλακισμένοι-ες.

Οι παρεμβάσεις αφορούν την προσέγγιση ενεργών χρηστών εξαρτησιογόνων ουσιών, την ευαισθητοποίηση, υποστήριξη και κινητοποίηση για την ένταξή τους σε προγράμματα απεξάρτησης είτε την παραπομπή τους σε κοινωνικούς φορείς και υπηρεσίες για την κάλυψη των αναγκών τους. Τη συνοδεία ωφελουμένων σε υπηρεσίες (δικαστήρια, αστυνομικά τμήματα, νοσηλευτικά ιδρύματα) για καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτησή τους. Την προσέγγιση αστέγων και την ενημέρωση-παραπομπή σε φορείς και υπηρεσίες υποστήριξης στην κάλυψη των βασικών αναγκών τους (σίτιση, στέγαση, φιλοξενία, ιματισμός, κοινωνική υποστήριξη). Την προσέγγιση μεταναστών, προσφύγων, παλιννοστούντων, την ενημέρωση σχετικά με φορείς και οργανώσεις για την κάλυψη των αναγκών τους (κάλυψη αναγκών διαβίωσης, νομική υποστήριξη, εκμάθηση ελληνικής γλώσσας, έκδοση ή ανανέωση εγγράφων, κοινωνική υποστήριξη). Τέλος, την προσέγγιση εκδιδόμενων σε σημεία συγκέντρωσής τους, την ενημέρωση-διασύνδεση με φορείς κάλυψης των αναγκών τους (διαβίωσης, ιατρικής φροντίδας), τη διανομή προφυλακτικών, και τη διενέργεια προληπτικών ιατρικών εξετάσεων (HIV τεστ). Η ευαισθητοποίηση των περίοικων γύρω από το ζήτημα της χρήσης ουσιών και η ενημέρωσή τους σχετικά με δομές και φορείς αντιμετώπισης των εξαρτήσεων και των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων, καθώς και κοινωνικές υπηρεσίες υποστήριξης ευπαθών κοινωνικών ομάδων είναι μια από τις βασικές δράσεις του προγράμματος.

Στο ίδιο πλαίσιο παρέμβασης έχει δημιουργηθεί *Παρατηρητήριο* για τη συνεχή καταγραφή και αποτύπωση του φαινομένου της χρήσης ουσιών στο πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης (η συνέχιση του προγράμματος θα επέτρεπε την επέκταση της δράσης χαρτογράφησης και στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας). Επίσης, έχει δημιουργηθεί ηλεκτρονική βάση δεδομένων, που περιλαμβάνει τα στοιχεία επικοινωνίας και την περιγραφή του τρόπου λειτουργίας των κοινωνικών υπηρεσιών που σχετίζονται με την ψυχοκοινωνική υγεία σε όλο τον Ν. Θεσσαλονίκης. Τέλος, από τον Φεβρουάριο του 2013 ξεκίνησε στο Δήμο Θεσσαλονίκης τη λειτουργία του το Κέντρο νυχτερινής φροντίδας αστέγων, στο οποίο συμμετέχει ενεργά η Υπηρεσία, παραχωρώντας καθημερινά στελέχη της, τα οποία παρέχουν υπηρεσίες ποιότητας και υψηλής εξειδίκευσης από τις 17:30 έως τις 22:00.

Το τρίτο πρόγραμμα με τον τίτλο «**Πιλοτικά Προγράμματα εναλλακτικά της φυλάκισης για παραβάτες-χρήστες παράνομων ουσιών**» υλοποιείται και αυτό στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ από τον Ιανουάριο του 2013 και λειτουργεί με 7 εργαζόμενους. Είναι μια πρωτοποριακή υπηρεσία, καθώς αφορά την προσέγγιση έφηβων και μετέφηβων, στις ηλικίες 13-24 χρόνων, μετά τη σύλληψή τους, κατά τη διαδικασία της προανάκρισης. Στόχος του προγράμματος είναι η αξιολόγηση των αναγκών τους, η κινητοποίηση, η συμβουλευτική και η παραπομπή των ωφελούμενων και των οικογενειών τους σε ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες και φορείς του Ν. Θεσσαλονίκης.

Η καινοτομία στη συγκεκριμένη υπηρεσία έγκειται στο γεγονός ότι για πρώτη φορά στην Ελλάδα

καλύπτεται το κενό που υπάρχει σχετικά με τη φροντίδα και τη μέριμνα των εφήβων και μετεφήβων χρηστών που συλλαμβάνονται (τέτοιου είδους παρεμβάσεις στη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα παίζουν καθοριστικό ρόλο όσον αφορά την έναρξη και την πορεία της χρήσης και της παραβατικότητας). Η υπηρεσία αποτελεί την γέφυρα μεταξύ του συστήματος της δικαιοσύνης και των δημόσιων ψυχοκοινωνικών υπηρεσιών και έχει ως στόχο τη δευτερογενή πρόληψη της εξάρτησης και της παραβατικότητας. Με αυτό τον τρόπο συμβάλει στο να απεμπλακεί η ευάλωτη ομάδα των εφήβων και μετεφήβων από τον φαύλο κύκλο της χρήσης και της παραβατικότητας, με όφελος τόσο για τους ίδιους όσο και τις οικογένειές τους. Τέλος, υπάρχει όφελος κοινωνικό-οικονομικό (π.χ. αποσυμφόρηση των δικαστικών πινακίων, μείωση δαπανών σε σωφρονιστικό και θεραπευτικό επίπεδο, όπως επίσης και προάσπιση της δημόσιας υγείας).

Η προσφορά της συγκεκριμένης υπηρεσίας έχει ήδη αναγνωριστεί από τους ωφελούμενους, αλλά και από την ελληνική Αστυνομία και Δικαιοσύνη. Στο διάστημα από τον Ιούνιο του 2014 έως και σήμερα 90 χρήστες-παραβάτες και οι οικογένειές τους έχουν λάβει τη βοήθεια του προγράμματος.

Επειδή τα προγράμματα βαίνουν προς την ολοκλήρωσή τους (το 1^ο πρόγραμμα έληξε στις 4 Νοεμβρίου του 2014 και τα άλλα 2 ολοκληρώνονται τον Ιανουάριο του 2015) και επειδή υπάρχει ο άμεσος κίνδυνος είτε διακοπής είτε υπολειτουργίας τους με μετακινήσεις υπαλλήλων από ήδη υποστελεχωμένες υπηρεσίες του Οργανισμού, με το δεδομένο της τραγικής υποχρηματοδότησης του OKANA και της άρνησης της κυβέρνησης να προχωρήσει σε προσλήψεις μόνιμου προσωπικού

Επειδή από την έναρξη λειτουργίας των προγραμμάτων μέχρι σήμερα έχει υλοποιηθεί μια σειρά δράσεων και παρεμβάσεων ενημέρωσης, κινητοποίησης και συμβουλευτικής, με καταγεγραμμένα τα πολλαπλά οφέλη για ένα ευρύ φάσμα του πληθυσμού που βρίσκεται στο περιθώριο και αντιμετωπίζει προβλήματα διαβίωσης, διευκολύνοντας την πρόσβασή του στις υπηρεσίες κάλυψης των αναγκών του

Επειδή τα προγράμματα απευθύνονται στον ευρύ πληθυσμό ευαίσθητοποιώντας την κοινή γνώμη γύρω από τα ζητήματα χρήσης και προάγοντας δράσεις πρόληψης

Επειδή τα προγράμματα αυτά έχουν ως σκοπό τη μείωση της βλάβης για τους ίδιους τους χρήστες ουσιών

Επειδή τα εν λόγω προγράμματα είναι μεν καινοτόμα για την Ελλάδα, ευρέως δε δεδομένα και πολλαπλά επεκτεινόμενα σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη

Επειδή η πολιτεία οφείλει να επιβραβεύει και να στηρίζει τον αγώνα ζωής για την επανένταξη που δίνουν οι πρώην χρήστες, οι οποίοι αποτελούν σημαντικό μέρος των εργαζόμενων στα προγράμματα

Επειδή οι ίδιοι έχουν αναπτύξει βιωματικά την ικανότητα να επικοινωνούν με τους χρήστες και γι' αυτό είναι απολύτως αναγκαίοι στα προγράμματα αυτά

Επειδή βάσει της προγραμματικής σύμβασης ο Οργανισμός είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει τη λειτουργία των προγραμμάτων με δική του χρηματοδότηση, διαφορετικά οφείλει να επιστρέψει τα χρήματα των δύο χρόνων λειτουργίας

Επειδή επιπλέον, υπάρχει απόφαση του Δ.Σ. του OKANA με ημερομηνία 31/8/2011 για τη συνέχιση λειτουργίας τόσο της Υπηρεσίας «Δουλειά στο Δρόμο» (Streetwork) στη Θεσσαλονίκη» όσο και του προγράμματος «Πιλοτικά Προγράμματα εναλλακτικά της φυλάκισης για παραβάτες-χρήστες παράνομων ουσιών», μετά την ολοκλήρωση της πράξης, ως υπηρεσίες του Οργανισμού, με χρηματοδότηση από τον τακτικό προϋπολογισμό του OKANA

Επειδή η πολύτιμη εμπειρία των εργαζόμενων σε μια τόσο εξειδικευμένη εργασία (έχουν κερδίσει την εμπιστοσύνη της «πιάτσας») τόσο των πρώην χρηστών όσο και των υπόλοιπων κινδυνεύει να χαθεί

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

- Υπάρχει η πολιτική βούληση από μεριάς του Υπουργείου συνέχισης των συγκεκριμένων προγραμμάτων και επέκτασής τους στις υπόλοιπες περιφερειακές ενότητες της Π. Κεντρικής Μακεδονίας ανάλογα με τις ανάγκες;
- Σε ποιες ενέργειες έχει προχωρήσει η Διοίκηση του ΟΚΑΝΑ προς το Υπουργείο, ώστε να εξασφαλιστεί η απρόσκοπτη συνέχιση υλοποίησης των παρεμβάσεων των προγραμμάτων;
- Σε ποιες ενέργειες έχει προβεί το Υπουργείο, ώστε να ενισχύσει τον ΟΚΑΝΑ για να υλοποιηθούν τόσο η σύμβαση όσο και οι αποφάσεις του Δ.Σ. του ΟΚΑΝΑ;
- Υπάρχει η κρατική πρόνοια να συνεχίσουν να εργάζονται οι νυν εργαζόμενοι σε αυτά τα προγράμματα, ώστε η Πολιτεία να αξιοποιήσει την τεχνογνωσία και την εμπειρία τους σε ένα πεδίο γύρω από το οποίο δεν υπήρχε προηγούμενη εμπειρία στη Θεσσαλονίκη;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Ιωάννα Γαϊτάνη

Χαρά Καφαντάρη

Θεανώ Φωτίου

Άννα Χατζησοφιά

Ιωάννης Μιχελογιαννάκης

Αϊχάν Καρα Γιουσούφ

Δημήτρης Στρατούλης

Τζένη Βαμβακά

Βασιλική Κατριβάνου

Ελένη Αυλωνίτου

Κώστας Μπάρκας

Μαρία Μπόλαρη

Έφη Γεωργοπούλου

Νίκος Μιχαλάκης

Γιώργος Πάντζας

Κατερίνα Ιγγλέζη

Δημήτρης Γελαλής

Γιάννης Σταθάς

Στάθης Παναγούλης
Φωτεινή Κούβελα
Χρήστος Καραγιαννίδης
Ηρώ Διώτη
Αλέξανδρος Μεϊκόπουλος
Μαρία Κανελλοπούλου
Αλέξης Μητρόπουλος
Απόστολος Αλεξόπουλος
Δημήτρης Τσουκαλάς
Μάνια Παπαδημητρίου
Γιώργος Βαρεμένος
Γιάννης Αμανατίδης
Κωστής Δερμιτζάκης
Νάσος Αθανασίου
Κώστας Ζαχαριάς
Ανδρέας Ξανθός
Χρήστος Μαντάς
Τάσος Κουράκης
Λίτσα Αμμανατίδου
Θανάσης Πετράκος
Μαρία Τριανταφύλλου
Αφροδίτη Σταμπουλή
Νάντια Βαλαβάνη
Γιάννης Ζερδελής
Δέσποινα Χαραλαμπίδου
Μιχάλης Κριτσωτάκης
Ειρήνη Αγαθοπούλου
Βασίλης Κυριακάκης